

Akt mezinárodní — Akt státní.

Oficiální projevy vůle států — členů mezinárodního společenství jsou dvojího druhu: jednak jsou to úřední projevy určitého státu adresované buď určitým státům jiným nebo celé mezinárodní veřejnosti (výjimečně může se i více států spojit ku společnému takovému projevu) — anebo jsou to projevy mezinárodní vůle společné, státům nadřizené. V prvním případě jde o projevy státní vůle individuální, v druhém o projevy mezinárodní vůle kolektivní. Zde a. m. — tam a. s.!

Řekneme-li, že ta která věc musí býti rozřešena nebo upravena a k t e m m e z i n á r o d n í m, znamená to, že se vymyká úpravě nebo rozhodnutí jednoho státu. A. m. reprezentuje mezinárodní forum a opírá se o autoritu mezinárodního práva. Podle účelu možno rozeznávat m. a-y právo-tvorné, m. a-y soudní (rozhodčí) a m. a-y správní. Ku právo-tvorným m. a-ům patří: jistá usnesení mezinárodních kongresů a konferencí, předpisy obsažené v kolektivních smlouvách právo-tvorných a jistá rozhodnutí Společnosti národů (pokud obsahují nové abstraktní normy pro život mezi-státní).

A k t s t á t n í v životě mezinárodním je jakési analogon právního jednání jednotlivcova v životě soukromém. A-em s-m projevuje a uplatňuje stát s v o u vůli ve společenství mezinárodním. A. s. vychází od orgánů státních, a. m. od orgánů mezinárodních. S. a-y sledují v životě mezinárodním různé cíle a provádějí se v různých formách. Tomu odpovídají různé názvy, jako: deklarace, notifikace, protest, renunciace, uznání, intervence, retorse, represálie.

Nauka nevěnovala dosud právnícké analýsě a charakteristice obojích těchto aktů dostatečnou pozornost. Ani pojmy, ani názvy nejsou dosud ustálené. Kdežto na př. Foulke mluví (ostatně velmi nesměle) o „state act“, označuje Oppenheim tytéž akty jako „international transactions“ a vedle nich staví „negotiations“, t. j. vyjednávání mezi státy — obojí však na rozdíl od usnesení mezinárodních kongresů a konferencí.

Literatura.

Oppenheim-Roxburgh: Internationallaw, 3. vyd., 1920, str. 641 sl. Foulke: A treatise on International law 1920, volume I, str. 102 sl.

Antonín Hobza.

Akt správní.

Pojem a roztrídění správních aktů. Vedlejší ustanovení při správních aktech. Vadné správní akty.

Úvod. Je to projev vycházející od veřejné správy. Omezíme se na takové úkony, které činí správní úřady a contr. sborů zákonodárných a soudů, ač i tam se správní úkony vyskytují. Volíme tedy hledisko formální: rozhoduje nám, že jde o činnost specifických nositelů veřejné moci: administrativních úřadů. V širším smyslu patřily by sem všechny formy činnosti těchto úřadů, ať se pohybují na poli práva soukromého nebo veřejného. V užším pojetí zahrnují se sem však toliko projevy, které jsou ovládány právem veřejným. Jen ty jsou předmětem následujících úvah. A. s. je jeden z ústředních pojmů veřejného práva a byla mu věnována velká pozornost jak v nauce tak i v praxi. Při nedostatečném stavu pozitivního práva jde tu o otázky velice těžké, přímo kardinální. Tím se vysvětluje, že nebylo dosud dosaženo všeobecně uznávaného mínění skoro ani v jednom zásadním problému, jak zvláště výmluvným toho svědectvím je bohatá literatura v posledních dvou desetiletích narostlá. Kdo se jí musí obírat, má pocit naprosté nejistoty a musí se dobře držeti, chce-li pod spoustou nejrůznějších konstrukcí a názorů zachovati si vlastní úsudek. Za to musí se uznati, že zrovna tato literatura svědčí o velkém rozmachu vědeckého traktování správního práva. Neuspokojivý stav dosavadních výsledků vysvětluje se, opakují, neobyčejnou obtížností látky. Hledě k poslání tohoto slovníku musím vycházeti z kodifikované u nás podvojnosti práva a nemohu se na tomto místě obírat problémem právního dualismu (viz heslo dualismus právní). Z téhož důvodu je vyloučeno, abych se zde vypořádal podrobně se všemi literárními pokusy o vystižení podstaty a důsledků a-ů s-ch.

Musím se co do naukových výkladů omeziti na věci nejnutnější a pro praktické právníky nezbytně nutné. Hojně za to — z téhož důvodu — využito judikatury. Byl zkoumán nejen s. a. normální, nýbrž i patologický a právě vadné akty jsou to, které nauce i praxi působí obtíže největší.

V bohaté směsici projevů správních úřadů lze zjistiti dvě hlavní veliké skupiny: do jedné patří všechny úkony, které nemají co činit s výkonem moci vrchnostenské (imperia) — smlouvy veřejné, kdežto druhá